

Herdenkingsleerrede op 30 juli 1954 door H. Hofman, bij zijn 25-jarig ambtsjubileum als evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 77: 7 en 8

Lezen - Hooglied 8

Voorrede:

Wij lezen in het eerste boek van Samuël en daarvan het 7e hoofdstuk, dat Samuël richter was in Israël in een tijd dat de Filistijnen in Israël heersten, waardoor de Israëlieten in benauwdheid waren en tot Samuël kwamen, die hen richtte. In de eerste plaats gebod hij hun, hun afgoden weg te doen, de Baäls en de Astharôts, en dan zou hij voor hen bidden. Hij zou dus dat geweldige wapen gebruiken. Want sterker wapen dan het gebed is er in de christenheid niet.

Hiervan lezen wij toch in het Hooglied, dat de bruid, daarmee toegerust, is als een leger, schrikkelijk in slagorden met banieren. O, dat wij daar meer acht op zouden geven welk een geweldig wapen het gebed is, dat wapen, dat God ons Zelf gegeven heeft.

Toen Samuël voor hen bad, antwoordde God, door het leger der Filistijnen zo met bliksem en donder te verschrikken dat het geheel verslagen werd. Toen richtte Samuël een steen op en noemde die: "Eben-Haëzer", zeggende: "Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen." Dat kunnen wij waarlijk ook wel zeggen: "Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen", en zó, als het ware een gedenksteen oprichten om daarmee Zijn goedheid te belijden, om die hoge majesteit Gods, Die toch goed en goedgevoelend is geweest, te eren.

Het is nu vijftientig jaar dat ik onder u spreek en arbeid, in het bijzonder hier, te Schiedam. In die vijftientig jaar is er van alles voorgevallen; voorspoed en tegenspoed, de oorlog in al zijn verschrikkingen, leed en vreugde, rouw en blijdschap, ellende en uitkomst. Een ieder heeft zijn eigen geschiedenis, zijn blijdschap en zijn verdriet gehad. Merkt dan aan, dat wij hier door de zonde allerlei lijden en moeite onderworpen zijn, maar dat het Gods genade en goedheid is, waaruit alle weldadigheden en zegeningen vloeien. Daarom kennen wij alle zegen aan Zijn Majesteit toe; Hij heeft dat geschonken aan alles verbeurd hebbende schepselen.

In die jaren heb ik ook mijn eigen geschiedenis gehad, ook onze gemeenschap. Ik denk dan terug hoe het hier was toen ik kwam. Hoe de oude Visser, die in 1946 is heengegaan, liep te zuchten en te tobben onder wat mensen die bij hem onder de lezing kwamen. Door de goede hand Gods ben ik hier gekomen juist toen hij het eigenlijk niet meer kon. In 1946 is hij heengegaan, zeggende: "Er is geen dood; de poort is open." "Let op de vrome, en zie naar de oprechte; want het einde van die man zal vrede zijn."

Slechts enkele jaren later is ook mijn vrouw gestorven. Dat geldt wel in de eerste plaats mij persoonlijk en mijn gezin, net zoals het sterven vorig jaar van mijn broer ook voornamelijk onze familie betrof, maar zowel het heengaan van mijn vrouw alsook van onze vriend de Ron, hebben niet alleen de nabestaanden getroffen, maar met hen zijn tevens mensen heengegaan die dragers waren van onze gemeenschap aan de troon van God. Daarbij hadden mijn vrouw en de Ron beiden de gave van God, dat zij zeer scherp waren in het opluisteren van de werken Gods en Zijner genade. Daarom zeg ik, dat die slagen onze gehele gemeenschap hebben getroffen. Zo is er dan rouw en droefenis geweest. Dat zijn wij hier wegens onze zonde onderworpen.

Anderzijds zijn er veel zegeningen en weldadigheden geweest. Er is onder ons gewrocht door Gods Geest en genade, in bekering ten leven, in de kennis van God en van Zijn werken en ook in voorbereiding tot Zijn hemels Koninkrijk.

Hier gaan wij nog als door het slijk der straten, maar die ons voorgegaan zijn treden op de straten van goud, waar niet de minste hinderpaal meer is, maar waar de voeten kunnen gaan op een volkomen effen weg, genoemd: "De straat der stad was zuiver goud", te kennen gevend: de reinheid, de zuiverheid, de heerlijkheid van dat nieuwe Jeruzalem.

Is het dan niet op zijn plaats, dat wij beginnen met een: "Eben-Hazer", "Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen"? Hij heeft wèl gedaan en gezegend; zelfs in de slagen die Zijn hand ons toebracht, gaf Hij ons nog sterkte, troost en krachten. Laat dit genoeg zijn tot inleiding.

Tekst.

Wij vragen dan uw aandacht voor een woord der Schriftuur, uit het ons zo-even gelezen 8e hoofdstuk uit het Hooglied van Sálomo, en wel het 11e en het 12e vers, waar wij lezen:

11. *Sálomo had een wijngaard, te Baäl-Hamon; hij gaf deze wijngaard aan de hoeders, en ieder bracht voor de vrucht deszelven duizend zilverlingen.*
12. *Mijn wijngaard, die ik heb, is voor mijn aangezicht; de duizend zilverlingen zijn voor U, o Sálomo! Maar tweehonderd zijn voor de hoeders van de vrucht deszelven.*

Zingen.

Psalm 84: 1 en 2

1. Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, ...
2. Zelfs vindt de mus een huis, o HEER, ...

Leerrede.

Wij zullen bij het verhandelen van de tekstwoorden kort stilstaan bij:

1. Christus als het Hoofd der gemeente.
2. De gemeente zelf, voorgesteld onder het beeld van een wijngaard.
3. De dienaren des Woords, voorgesteld als wijngaardeniers.
4. De vruchten, die vooral voor Christus, de geestelijke Sálomo, zijn, alsook dat tweehonderd zilverlingen voor de hoeders zijn van deszelfs vrucht.

Allereerst dan: "Sálomo had een wijngaard." Onder Sálomo wordt hier verstaan (wij zullen heel kort zijn) die geestelijke Sálomo: Koning Jezus. Hij, Die door de Vader is verordineerd en met de Heilige Geest is gezalfd als de hoogste Profeet en Leraar, als de enige Hogepriester en als eeuwig en wettig Koning, is de enige door de Vader gestelde Verbondsmiddelaar, in Wie alles is wat ons tot zaligheid en tot het eeuwige leven nodig is. Van Hem dan, Die het Hoofd is van Zijn christengemeente, wordt gezegd dat Hij een wijngaard heeft, een gemeente.

Die gemeente heeft Hij verkregen ten eerste uit schenking van Zijn Vader, ten tweede uit koping met Zijn dierbaar hartebloed en ten derde door verlossing uit en van het geweld en de macht des duivels. Die gemeente wordt gezegd te zijn een gemeente van alle eeuwen, verspreid over de lengte en breedte der aarde. Daarom staat hier: "Te Baäl-Hamon", betekend (al zijn niet alle uitleggers het met elkaar daarover eens): "Een heer der menigte." Ook wordt hieronder verstaan: "Over de lengte en breedte der aarde." Sommigen zeggen dat die wijngaard of wijnberg dicht bij Jeruzalem was, onder Engédi. Wij laten dat gaan. Wij zullen zo kort mogelijk zijn, om te gedenken dat wij nu vijftieng jaar het Woord hebben mogen bedienen.

Die wijngaard is, naar het eeuwig voornemen Gods, het eigendom van Christus, van voor de grondlegging der wereld. Dit beeld van een wijngaard zegt ons, dat die gemeente een zaak was van veel werk. Want een wijngaard is toch geen plaats die zo maar vanzelf wast en tot vruchtbaarheid komt. Immers, een wijngaard is een grote tuin net zoals wij hier spreken van een boomgaard, die moet ook geplant en met ijver bearbeid worden.

Wij weten dat Christus Zijn gemeente van eeuwigheid van de Vader ontvangen heeft. Want, toen God in de eeuwige vrede raad sprak -- daar Hij de zondaar wenste te herstellen in Zijn gemeenschap --: "Wie is Hij, Die met Zijn hart Borg worde, om tot Mij te genaken?", nam de Zone Gods dat op Zich. Hij wenste met Zijn hartebloed Borg te worden en voor de zonde van de ganse uitverkoren bruidskerk te betalen. Daartoe heeft Hij, in de volheid des tijds, rijk en troon verlaten en is in ons vlees en onze natuur ingekomen, en heeft in leven en sterven, in lijden en gehoorzaamheid, Zichzelf geofferd, betalend voor de zonde en verwervend een eeuwige gerechtigheid.

Die gemeente moet hier, in de tijd, worden geroepen, getrokken en bearbeid in een rechte kennis van God en van Zijn werken. Daarom is het beeld van een wijngaard zulk een helder beeld, want een wijngaard moet aangelegd en geplant worden. Het heeft Gode behaagd om door Zijn eeuwige Geest, Die Christus verworven heeft, zondaars te komen bearbeiden in overtuiging van hun zonde, ze te verlichten door die Geest omtrent de verborgenheden van het Koninkrijk en openbaar te brengen de kennis van de gezegende werken van goddelijke genade.

Ten derde lezen wij hier, dat die wijngaard werd gegeven aan hoeders, die, die wijngaard moesten hoeden. Die hoeders, of leraars, komen dus in rechtstreeks contact met de geestelijke Sálomo, Koning Jezus. Door Hemzelf zijn zij aangesteld om hoeders te zijn. Daarvan staat: "En niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkerwijs als Aáron."

Allereerst dan krijgt een hoeder zijn aanstelling. Hij wordt dus tot dat werk geroepen. Ten andere wordt hij gezonden in een gedeelte van de wijngaard om daarin te arbeiden. Let nu wel op, hoe die hoeders in die wijngaard moeten werken. Die moeten daar in de eerste plaats de grond bewerken, opdat er geplant kan worden. De apostel Paulus zegt daar nog van, dat hij geplant had, Apollos nat gemaakt had, maar dat er Eén is, en dat is die geestelijke Sálomo Zelf, Die door Zijn Geest en genade de wasdom moet geven.

Het is dan ook naar Paulus' woord een zeer zwaar werk, dat dienaarswerk. Die geleerde en wijze man spreekt daarvan: "En wie is tot deze dingen bekwaam?" Hij zegt dus niet: "Dat kan ik wel, want ik ben geleerd en ik spreek meer talen dan anderen, bovendien heeft God mij in het bijzonder geroepen." Neen, dat zegt hij niet, maar hij getuigt van dat werk, van die arbeid in de wijngaard: "Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelven; maar onze bekwaamheid is uit God; Die ons ook bekwaam gemaakt heeft, om te zijn dienaars des Nieuwen Testaments; niet der letter, maar des Geestes; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend."

Daarin ligt begrepen, dat God aan degenen die Hij roept en zendt, ook Zelf de genade en de krachten wil schenken om te doen wat er in die wijngaard gedaan moet worden. Wij noemden daarvan al iets op, namelijk de grond te bearbeiden, waarmede wij bedoelen de dorre grond van ons harde hart. Voorts moet er geplant worden en als er geplant is, dienen de dode loten van eigengerechtigheid, deugden, plichten en eigen werken van de mens met het scherpe snoeimes van Gods Woord te worden afgesneden. Als men met deugden, plichten met godsdienst zonder meer, wel meent tot die wijngaard te behoren, een levende ent, een levende rank of wijnstok te zijn, zelfs wel vermeent vrucht te dragen, dan moet dat worden afgehouden en in heldere en

klare preken openbaar gebracht worden, dat alle plant die, die hemelse Vader niet geplant heeft, uitgeroeid zal worden.

Hiertoe wordt een dienaar begenadigd om dat alles te doen. Daarom lezen wij ook in het boek der Openbaring, van die vier dieren die voor Gods troon zijn, met de vierentwintig ouderlingen, dat zij vol ogen waren van voren en van achteren. Hiermede wordt te kennen gegeven, dat de dienaars des Evangelies worden begenadigd, opdat zij in de wijngaard kunnen en mogen werken ter bevordering van het heil des naasten, ja als een instrument, een middel in de hand van God zijn, tot hun zaligheid.

Het is wel een zwaar werk, nochtans is het heerlijk en verheven. Want als een dienaar dienstbaar mag zijn tot het heil van, al is het slechts voor één zondaar, dan heeft hij door de genade Godes een groter werk gepresteerd dan de grootste bouwmeester, van wie in deze wereld naam en roem uitgaat. Want als het einde der wereld zal zijn gekomen, dan zullen de elementen brandend vergaan, maar de zaligheid van een zondaar is voor een eeuwigheid bestemd, tot eer, roem en lof Gods.

Doch ik moet thans ook met dit punt van het vele werk dat er in de wijngaard te doen is, afbreken. Er zou immers nog wel in den brede over gesproken kunnen worden, hoe degenen zijn, die in dat werk betrokken worden, soms vervuld met blijdschap maar dan weer zijn als een gekrookt riet, en dat Gods Woord ons wordt geheiligd tot opbeuring, tot troost, en hoe men dan gelijk een tere rank wordt opgebonden. Dat strekt tot grote blijdschap zodat men zingt:

Hoe wonderbaar is Uw getuigenis!
Dies zal mijn ziel dat ook getrouw bewaren; ...

Van de andere zijde, als door het scherpe snoeimes van Gods Woord bij ons afgesneden wordt waar wij heimelijk op bouwden en aan hingen, hoe kan de boosheid dan in het hart opwellen, waardoor een dienaar des Woords als de-kwade-man is, en er zelfs wel in het hart oprijst: "Dàt is op mij gemunt", enz. Want wij zijn gevallen mensen. Wij zullen dat nu allemaal voorbijgaan. Het oogmerk van de geestelijke Sálomo, Koning Jezus, is, dat in zondaars openbaar zouden worden de gezegende werken van Gods genade, gelijk bij de wijnstok de vrucht openbaar wordt, tot blijdschap en voordeel van degene, van wie de wijngaard is. Dàt is Christus' oogmerk.

De dienaars zijn dus ten nauwste aan Christus verbonden; zij hebben hun roeping en zending uit Hem, en Hij bekrachtigt ze ook verder in alle doen en handelingen. Zelfs in de moeilijkste omstandigheden bewijst Hij: "Ziet, hier ben Ik", en schikt Hij hun van Zijn genade en troost toe. Soms zodanig licht en wijsheid dat zij geheel verbaasd zijn, zodat zij dan ook menigmaal een Eben-Haëzer kunnen oprichten: "Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen."

Zo is het dan vijftienvintig jaar dat ik in Schiedam gearbeid heb, ja in de wijngaard die de Koning óók in de verscheurde staat van Nederlands kerk heeft. Dat ik daarin arbeid, is een zaak waar ik openlijk mee voor de dag kan komen, omdat ik mij er niet ingedrongen heb. Zo-even zei ik al, dat niemand zichzelf die eer mag aandoen, maar die daartoe van God geroepen worden, zoals Aäron. Wat ik doe, heb ik niet gezocht, ook niet begeerd. Het is zelfs nooit in mijn gedachten opgekomen, hoe zou men het dan kunnen begeren?

Het geval is zó geweest, dat nadat ik genade en aanneming bij God verkregen had, legde die geestelijke Sálomo beslag op mij, en bracht openbaar hoe het hier in de Boterstraat te Schiedam was. Het was rechtstreeks tot mij: "Wij zijn als schapen die geen herder hebben."

Daardoor begon in mij te werken: "Wat zal er nu gaan gebeuren?" Mijn gedachten waren, daar Visser oud was, dat hij zou sterven en dat ik zijn plaats zou moeten innemen om 's Zondags preek te lezen. Maar al gauw begreep ik, dat het zo niet ging, want kort daarop kwam er overheen: "Kom over, en help ons."

k heb geprobeerd dat te verzetten, maar dat ging niet, want God werd mij te sterk. Hij ging mij opvorderen voor Zijn dienst. Toen is de vijandschap en de tegenstand bij mij zo groot geworden, waardoor ik zei: "Die en die, en velen die ik ken, zijn daartoe veel beter bekwaam; dit is niets voor mij, dat kàn ik niet!" Immers, ik was van afkomst een schippersjongen.

Doch toen werd Zijn overwicht zodanig: God sloot alles toe. Geen gebed kon er meer door, alles was afgesloten, zelfs als ik zou bidden vóór of ná het eten; het was alsof ik tegen een muur sprak. Zo heb ik weken volgehouden met twisten tegen God -- eens kijken wie de sterkste was -- totdat ik op een Zondag onder het gehoor heb zitten rondkijken: voor iedere ellendige lag er ruimte in het Evangelie, maar voor mij was er geen troost, want er lag een breuk tussen God en mij.

Toen ben ik aan het jammeren gegaan: "O God! laat dat toch zó niet zitten! Behoeft dat zo niet langer?" Dat duurde tot dinsdagmorgen, toen werd ik, van de jammer en het verdriet dat in mij zat, wakker en kwam Zijn woord tot mij: "Betaal de Allerhoogste uw geloften." Hij bracht bij mij terug, hoe Hij -- toen ik eenentwintig jaar oud was en uit stond te jammeren: "Nog zo jong en nu al te weten: dat is voor eeuwig verloren -- openbaar gebracht had, dat ook ik nog zalig kon worden en dat Zijn goedheid roemde tegen het oordeel dat ik verdiend had, en dat toen mijn zeggen was geweest: "Zijt Gij zo'n God! Gij zijt waardig gediend te worden om Uwszelfs wil, al was er geen hemel tot beloning en geen hel tot straf. Hier, bezit mij dan met ziel en lichaam. Doe Gij maar met mij."

De liefde Gods heeft toen zodanig op mij gewerkt, dat eer het avond was geworden, ik uitgewerkt was en er niets anders overbleef dan: "Uw wil geschiede in de hemel, also ook op de aarde." Daarna naderde Christus mij (want Hij is het Hoofd van Zijn gemeente, Hij heeft die wijngaard, die is van Hem, van niemand anders) uit Zijn verhoogde staat, als overwinnend Koning en legde op mijn handen Zijn Woord en de sacramenten en sprak: "Zie, welk een liefde Ik tot u heb, dit is u toebetrouwd." Daarbij kwam: "Drie zijn er, Die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze Drie zijn Eén", en dat in de mond van twee of drie getuigen alle woord zou bestaan. God Drie-enig was Getuige.

Op dat ogenblik had ik aanstonds wel naar Schiedam willen gaan, om te gaan spreken van Gods genade en liefde. Toen ik bij onze geliefde voorganger Bogaard kwam, liet hij mij eerst helemaal uitpraten, zijn handen voor zijn ogen, zodat ik niet kon zien of het goed of niet goed was. Nadat ik uitgesproken was zei hij: "Nu, wij zullen wel zien hoe het loopt; hier heb je mijn broederhand."

Daarop ben ik rustig naar huis gegaan, maar nadien is er zo'n verschrikkelijke macht des duivels over me losgebroken, dat ik niet wist waar ik het zoeken moest van benauwdheid. Dat duurde tot op een morgen het bloed uit allebei mijn neusgaten spoot. Want, als het één niet wáár was, dan was het andere het ook niet; dan was heel mijn bekering ook fout. Daaruit wist ik het helemaal niet meer. Doch toen is de Koning gaan spreken, dat Hij eenmaal zou bewijzen voor duivelen, engelen en mensen dat ik als dienaar onder Hem gezalfd was.

Enkele weken later ging Hij mij voor Zijn dienst opeisen, mijn dagelijks beroep als schipper moest ik loslaten. Maar toen kwam weer bij vernieuwing de tegenstand voor de dag: "Dat doe ik niet." Het is wel een grote schande, maar ik betuig het tot roem van Zijn goedheid. Ik heb mijn geld bijeen gezocht om weg te gaan, waaronder ook nog wat Belgisch geld was, want ik zou juist naar België gaan, maar dat vond ik bij nader inzien toch te dichtbij. Ik zou er werk van maken om naar Amerika te gaan, zo vèr, vèr mogelijk van Holland vandaan.

Maar wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? God kan een nietig schepsel wel op zijn plaats krijgen! Driemaal op één dag kreeg ik een ongeluk, dat telkens wonderlijk goed afliep. Eerst viel ik van een stelling af, waarbij iedereen dacht dat ik dood zou vallen. Maar ik bleef met

mijn handen en kleren aan een uitstekend stuk hout hangen, waardoor ik zonder letsel te bekomen, beneden op mijn voeten terecht kwam. Een uur later viel ik weer, zodat mijn vader zei: "Wat is dat toch? Wat is er aan de hand?" En 1½ uur later viel ik van het schip in het water en weer werd ik gered. Toen begreep ik, dat ik vechten kon zoveel als ik wou, maar het zou alles tevergeefs zijn. Daarom ben ik weer gaan bedelen: "Wilt Gij dan over mij heersen, en mij vernederen?"

En het heeft Zijn goedheid behaagd, mijn tegenstand te verbreken. Toen is Hij mij gaan overgieten met Zijn Vaderliefde en sprak: "Wat heb je nu nog op Mijn dienst tegen?" En de Koning, het Hoofd van Zijn kerk, sprak: "Hebt gij Mij liever dan deze?", en toonde mij alle aardse rijkdom, eer en hoogheid. Doch dat alles zonk als ijdelheid voor mij in het niet. Ik kon niet anders zeggen dan: "Gij weet dat ik U liefheb." Zijn woord was "Weid mijn lammeren; hoed Mijn schapen en weid Mijn schapen."

Daarop ben ik weer naar Bogaard gegaan en heb gezegd hoe de zaken stonden. Toen is er, hier te Schiedam, een vergadering gehouden. Nadat ik geheel uitgesproken was en mij zou verwijderen, opdat de aanwezigen van gedachten zouden kunnen wisselen, stond de oude Piet van Driel, van het Ambacht, op (er zijn hier nog verschillende aanwezig, die daar getuigen van waren) en zei: "Bogaard, mag ik eens iets zeggen? Ik heb hier een paar uur horen spreken van God en van Christus en van die Geest, maar van hem zelf heb ik niets gehoord. Moeten wij nu in de werken van God onze neus steken?" "Nu ja -- antwoordde Bogaard -- ik heb dat maar voorgesteld." Toen kwam van Driel naar mij toe en zei: "Mijn hart zegt: Amen. Hier heb je mijn broederhand." Daarop hebben allen mij eenparig de broederhand gegeven. Dat is dan, in het kort gezegd, het begin geweest van mijn roeping.

Kort nadat ik met spreken was begonnen, is op mij gaan aandringen wat wij lezen in het Kort Begrip, vraag en antwoord 40, 41 en 42: "Wat gelooft gij van de heilige, algemene christelijke kerk? Dat de Zoon Gods uit het ganse menselijke geslacht, de uitverkorenen ten eeuwigen leven, door Zijn Geest en Woord, Zich tot een gemeente vergadert; waarvan ik geloof, dat ik een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven." Dan verder vraag 41: "Waar vergadert Hij deze kerk?" Het antwoord hierop luidt: "Waar men Gods Woord recht predikt en de heilige sacramenten bedient naar de instelling van Christus." Dan in het bijzonder vraag 42: "Welke weldaden doet God aan deze gemeente?" "Hij schenkt haar vergeving der zonden, wederopstanding des vleses en het eeuwige leven." Die zaken zijn zodanig in mij gaan werken: nu moest dat in vrucht voor de dag komen, of ik een dienaar was. Dat bestond niet in veel mensen onder het gehoor te krijgen, zoals een paar ouderlingen van een bepaalde gemeente mij eens hebben ingelicht hoe ik dat gedaan kon krijgen. Doch dat kon ik niet. Ook is mij, naar aanleiding van de scheuringen die er op kerkelijk erf zijn, gevraagd, om mij bij een zekere kerk aan te sluiten. Ook dat heb ik niet gekund. Want, zoals Christus mij geroepen en uitgezonden had, daaraan moest ik mij stipt houden en niet daarbuiten gaan; anders zou ik doen wat Hij mij niet bevolen had en dan moest ik mijn eigen leven, leven.

Daarom kan ik heden ten dage alle mensen, ja de gehele wereld, vrij in de ogen zien, en als ze er wat van zeggen, dan kan ik antwoorden: "Dat ik zó ben, dat moet je Koning Jezus maar wijten, Hij heeft mij daartoe, onder Zijn overwicht en heerschappij, gevormd en geschikt." Nochtans moest het blijken, dat het wáár was, dat ik Zijn dienaar was die onder Hem gezalfd was. Want Christus' woord is: "Uit de vrucht wordt de boom gekend."

Daaruit is een arbeid ontstaan van 7 maanden. Want dienaarswerk bestaat niet alleen uit preken, vermanen, troosten, bestraffen en het Evangelie helder voorstellen in kracht van genade, maar in het bijzonder in gebed! Want God is het Die de wasdom geeft; dat kan niemand anders.

Wij weten dat Jezus gezegd heeft: "Indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen; indien hij u hoort, zo hebt gij uw broeder gewonnen. Maar indien hij u niet hoort; zo neem nog één of twee met u; opdat in de mond van twee of drie getuigen alle woord besta. En indien hij dezelve geen gehoor geeft; zo zegt het dan de gemeente." Dat betekent niet, dat het aan een ieder gezegd moet worden, maar aan diegenen, die de gemeente vertegenwoordigen, in de eerste plaats de voorganger. En hoe was die gemeente die ik vertegenwoordigde en onder arbeidde? Die was in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. God moest Zich, wegens hun zonden en afkomst, daarover vertoornen.

Toen is mijn deel geworden, daar ik voorganger was, dat ik in de grootste nood gekomen ben. Want hun zonden, rustten loodzwaar op mij. Dat is doorgedaan totdat het een treffen werd onder Gods Majesteit, en ik dacht, dat ik met allen waaronder ik arbeidde, vernietigd zou worden. Doch toen heeft God in Christus gehandeld, mij opgepakt en al mijn arbeid opgeborgen in Zijn troon en ben ik nader gekomen bij mijn Schepper, en ook bij Christus als Hoofd van Zijn gemeente. Daaruit was Zijn woord: "Alsnu zal Ik u gaan gedenken."

Toenmaals dacht ik dat er wel spoedig zondaars openbaar zouden worden in vergeving van zonden. Maar dat was het geval niet, want toen zijn daarop zeven jaren gevolgd van nood en arbeid, dat ik bij dagen en nachten aan de genadetroon heb gehangen, zodat mijn eerste vrouw dikwijls zei, dat ik per jaar wel een paar lopers versleten heb met 's nachts door de gang te lopen. Na zeven jaar was ik totaal uitgewerkt, geheel ten einde, en ben ik terecht gekomen bij het bed en de koets van Sálomo. Het bed van Sálomo is heel de Middelaarsarbeid van Christus en de koets van Sálomo het genadeverbond. Toen ik op een Zondagmorgen daarover gesproken had en wij na het eindigen van de dienst huiswaarts keerden, zei iemand tegen mij: "U hebt gesproken van het bed van Sálomo, en daar lig ik in." Toen was mijn antwoord: "Nu, wèl moge het je bekomen; rust dan maar eens uit in de zoenarbeid van Jezus Christus, in vergeving van zonden." Nadien is het steeds geweest, dat er van tijd tot tijd, zijn overgegaan in Christus. Dat is, in het kort gezegd, van dat Hij mij hoeder gemaakt heeft en ook van de arbeid die erin voorgekomen is, waaruit vrucht is ontstaan. Want dat is niet komen aanwaaien. Het is alles geweest in zuchten, geweest, nood en arbeid. Nu liggen er vijftwintig jaar achter ons, en in allerhande omstandigheden is, in al die tijd, Zijn hand niet van mij geweest. Maar als ik hier rondkijk, dan zie ik er waarvoor God mij dienstbaar heeft gesteld, en gebruikt heeft om paalen te doen zijn aan Zijn Middelaarskroon. Wat blijft er dan over? Lof aan het eeuwig Opperwezen, Zijn Naam zij nooit genoeg volprezen. Het is wel een zwaar werk, maar het is het liefste en het schoonste werk dat er is: dienaarswerk.

Hier lezen wij ook van de vruchten, namelijk van duizend zilverlingen en dat die voor de Koning Sálomo zijn. Want Hij is de Eigenaar. Zij zijn maar hoeders en behoeders, ook om de vossen te vangen, de kleine vossen, die de wijngaard verderven. De vruchten zijn in de eerste plaats voor die geestelijke Sálomo: Koning Jezus.

Hier staat het getal duizend, een bepaald voor een onbepaald getal. Daar die gezegende Koning, de zaligheid heeft verworven, de dienst des Woords zegent en de wasdom geeft -- de duizend zilverlingen zijn voor Sálomo -- zó komt Hem alle eer toe. Dat alles wijden wij geheel aan Hem en is er in mijn hart om alle zegen en vruchten die er geweest zijn, in toebrenging, in onderhouding, in vruchten des geloofs, plechtig neer te leggen aan de voeten van die geestelijke Sálomo: U en U alleen uit alles de eer, o Sálomo, want de wijngaard is Uw. Gij geeft de vrucht, Gij geeft de wasdom, daarom komen U de duizend zilverlingen toe, ja U alleen komt volkomen, uit dat alles, de eer toe.

Merkt nu op, dat hier ook nog staat van tweehonderd zilverlingen, dus 1/5 deel van duizend. En die zijn voor de hoeders van deszelfs vrucht.

Wat die hoeders verkrijgen merk ik in de eerste plaats aan, als de gunst die zij krijgen uit het hemelhof. Want dat is mij de grootste uitbetaling. Ten andere de blijdschap wanneer er bekering is, de blijdschap wanneer er zijn die gebouwd worden in het allerheiligst geloof, die vruchten voortbrengen der liefde, die vrucht voortbrengen tot eer, lof, prijs en aanbedding van God Drie-enig. Ten derde noem ik ook dit wat Paulus zegt: "Wie plant een wijngaard, en eet niet van zijn vrucht? Of wie weidt een kudde, en eet niet van de melk der kudde?" Daaronder versta ik niet zozeer dat een dienaar ook stoffelijk zijn loon waardig is, maar in de eerste plaats dat, als er van de genadewerken zijn, de dienaar meedeelt in die blijdschap, waarvan zij zeggen:

Gij hebt m'in 't hart meer vreugd gegeven,
dan and'ren smaken in een tijd,
als zij, door aards geluk verheven,
bij koorn en most wellustig leven,
in hunnen overvloed verblijd.

Want welk een blijdschap is dat!

Ik zal ook wat dit punt betreft moeten afbreken en hiermede besluiten, dat dit alles bestemd is tot Zijn hemels, eeuwig Koninkrijk, dus bestemd is, tot eeuwige heerlijkheid. Nu zei ik al van degenen, die ons voorgegaan zijn in die eeuwige tabernakel, in dat hemels, eeuwig Koninkrijk, dat zij niet meer treden in het slijk der straten, maar op straten van het fijnste goud. Dan komt in des dienaars hart boven:

Hoe zal't mij, o dan eens zijn!
Als ik, verlost van angst en pijn,
ontwaak tot hoger waarde;
Door gene zonde meer misleid,
ontheven van de sterfelijkheid,
Niet meer de mens van d'aarde.

Tweehonderd zilverlingen. Wát een rijke beloning hier al! En het beste is tot het laatst bewaard. Want Zijn Woord is de waarheid. Zo zullen wij eenmaal zijn bij al degenen, die ons voorgegaan zijn. En bij alle verwerpelijkheid in onszelf, die wij ons hier nog moeten onderwerpen, zal de Koning steeds al onze gebreken en zwakheden dekken, en ons met Zijn genade nabij zijn en eenmaal zal Hij spreken: "Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht", en ons noden om in te gaan in de vreugde des HEEREN.

Dan blijft nog bewaard: een weerzien van diegenen, die ons voorgingen, om daar te zijn met hen, waarmede wij hier één zijn geweest, verenigd in geloof, met wie wij hier gedeeld hebben in druk, in kruis, in jammer, om ook dan in alles één te zijn, maar dan in heerlijkheid. Dan zal het zijn om tezamen de kroon van overwinning voor die geestelijke Sálomo neer te werpen, om volkomen Hem te wijden de duizend zilverlingen die Hem in alle opzichten toekomen.

Wie heeft mede lust zulk een God te vrezen? Zulk een Weldoener? Dan wil ik tot besluit dit nog zeggen: als gij verstoken zijt van die weldaden en van die zegen die Hij beloofd en verbonden heeft aan de bediening des Woords, weest dan met uw belangen aan de deur bij God. Wij zijn er mede begonnen, dat het gebed zulk een krachtig wapen is, en het boekje van Huntingtons' bekering heeft zelfs tot titel: "Het Koninkrijk der hemelen ingenomen door gebed."

Als gij wèl weet van werking, van troost, van sterkte, van ervaring, van opdoeningen: ik bid u, wees dan niet de geruste, met dat er van dat genadewerk bij u is, maar bedenkt dat de leer van God -- die eeuwig stand houdt -- er is, omdat God Zichzelf wil verheerlijken, want Hij biedt ons door het Evangelie Zijn Zoon aan met al Zijn heilsvendiensten. Wat wenst gij te zoeken?

Christus met al Zijn heilsverdiensten? Is dat het verheven doel? Als dat zo is, als gij dat najaagt met uw ganse hart, dan is daaraan verbonden dat die zoekt zal vinden. Laat het dan in veel strijd en lijden zijn, maar gij zult maaien indien gij niet zult verslappen.

In zoverre er genade verheerlijkt is, laat het dan niet zo zijn: "Ja hoor, dat rust nu; ik ben tot God bekeerd", maar bedenk dat het hier voorbereiding is voor die ontzaglijke eeuwigheid, en dat het oogmerk is, dat wij hier vruchten zouden opleggen voor die grote dag der eeuwigheid, opdat die geestelijke Sálomo Zich verheuge. Ja, de Vader verheerlijkt wordt doordat wij veel vrucht dragen en wij uit de vruchten verzekerd zijn dat wij Zijn discipelen zijn.

Dat God, Die rijk is in goedertierenheid, ons dan begenadige in de Geliefde. Er liggen vijftientig jaren achter ons dat Zijn hand en goedheid over ons geweest is, en dat Hij ook in al onze zwakheid en al onze fouten, in al onze verkeerdheden, bewezen heeft dat Hij nog onder ons wil werken en wonen. Dat een ieder dat ter harte neme, om daar mede aan de deur bij God te zijn.

Dat Hij in Zijn eeuwige trouw, aan deze vijftientig jaren, nog vele toevoege tot afbreking van het rijk des satans maar tot opbouw van Zijn genadig en eeuwig Koninkrijk en de band der liefde door de werking des Heiligen Geestes, onder ons al meer versterkt en versterigd wordt, opdat gezien worde: "Ziet hoe lief zij elkander hebben", daar toch de liefde de vervulling der wet is.

Dat God Almachtig het gesprokene genadiglijk heilige, het dienstbaar stelle tot heil en zaligheid, opdat wij ons oog hemelwaarts slaan en uit Hem zoeken en verwachten alle goeds, in voorbereiding om dit leven eenmaal te verlaten (daar toch de één de ander voorgaat) met een Halleluja, geloofd zij God." Amen.

Zingen:

Psalm 115: 1

Niet ons, o HEER, niet ons, Uw Naam alleen ...

(De heer Buys gaf achtereenvolgens het woord aan de volgende sprekers. Korthedshalve zal de inhoud van hun toespraken, naast de felicitaties, hier zo beknopt mogelijk worden weergegeven).

G. van den Enden. (Bestuurslid).

Memoreerde de voortzetting van de leer langs de lijn van Ds. Sterkenburg, Stam, Bogaard en nu o.a. Hofman. Stipte het geschenk van de gemeente aan, een nieuw ameublement, met klok en lamp. Sprak woorden van dank voor de 25-jarige vervulling van het ambt en richtte vervolgens een ernstig woord tot de gemeente. Besloot met door de gemeente staande Hofman te laten toezingen, Psalm 134: 3

Dat 's HEEREN zegen op u daal', ...

C. Hoogendijk. (Een van de oudste gemeenteleden).

Sprak namens de gemeente, zegde Hofman dank voor zijn bediening des Woords en der sacramenten en nog speciaal voor de vele ambtelijke werkzaamheden daarbuiten, en besloot met te laten zingen Psalm 102: 16

Uwer knechten trouwe zonen, ...

J. Pronk. (Voorganger te Scheveningen).

Wenste Hofman toe, dat hij in het spoor van zulke verachte voorgangers als een ossenhoeder en vissers en Galileërs zou gaan, en steeds de voetstappen van zijn Meester zou mogen blijven drukken, om, door lijden geheiligd, ook met Hem verheerlijkt te mogen worden, en over weinig getrouw te zijn geweest en over veel gezet te mogen worden.

G. van de Breevaart. (Voorganger te H.I.Ambacht).

Stond stil bij het werk van een herder om te leiden, te beschermen en te weiden, alles in en met Gods Woord, de sacramenten daarbij ingesloten. Bood namens het bestuur en de gemeenten te H.I.Ambacht en Alblasserdam een doopvont aan. Sprak ook de gemeente aan en de vader, het gezin en de verdere familie van Hofman. Liet tot besluit zingen Psalm 90: 9

Laat Uw genâ ons met haar troost verrijken, ...

A.P. Verloop. (Voorganger te Alblasserdam).

Sloot de rij der sprekers. Betoogde dat, al had God, Hofman niet nodig gehad, Hij hem had willen gebruiken, waarvoor ons ootmoed past. Sprak de erkentelijkheid uit voor de jaren dat Hofman, Alblasserdam had gediend en sloot zich aan bij wat Hofman over het gebed gezegd had. Wees vervolgens op de woorden van Johannes de Doper: "Hij moet wassen, maar ik minder worden", waarna hij tot besluit liet zingen uit de Morgenzang het 6e vers:

Schenk Uwen zegen bij Uw Woord, ...

(Nadat de heer Buys de verschillende sprekers dank had gebracht voor hun woorden en hartelijke wensen, sprak Hofman nog een slotwoord).

Slotwoord:

Daar het al laat is geworden, moet ik het vanzelfsprekend heel kort maken. Ik wil dan in het bijzonder zeggen, dat wij in deze dagen tot in het diepst van onze ziel getroffen zijn door de liefde en de hartelijkheid die wij hebben ervaren. De geschenken, bij deze gelegenheid gegeven, zijn groot en veel. Het beste is dat de één voor de ander, die er de gelegenheid toe heeft, eens bij ons aanloopt, dan kan hij ze tegelijk zien. Daar zullen wij het dan nu bij laten. Het doopvont dat de gemeente te Schiedam vanavond is aangeboden, staat hier in de consistorie en kan straks nog bezichtigd worden. Die mij de hand willen drukken hebben daartoe ook straks de gelegenheid in de consistorie.

In het bijzonder heeft mij getroffen, dat door de geschenken tot uitdrukking is gekomen wat onder ons woont en werkt, en dat is: de liefde. Dat heeft mij in het bijzonder getroffen. Want in deze beroerde wereld (dat is het toch!), waar zoveel leed, zoveel jammer en druk is, daar is dikwijls waarlijk behoefte aan liefde. Die liefdebewijzen hebben mij het hart geraakt en ten eerste getroffen. Ik zeg dan allen hartelijk dank voor de liefde die gij tot uitdrukking hebt gebracht, een ieder op zijn wijze.

Ook trof het mij ten eerste, dat er velen uit verschillende plaatsen van ons land hun liefde hebben bewezen, zowel schriftelijk als telefonisch. Als ik daar dan op zie, dan moet ik zeggen, gelijk ik deze week dikwijls tot mijn vrouw en kinderen gezegd heb: "Ik ben geringer dan al deze weldadigheden", die God aan mij bewezen heeft. Want ik ben een gevallen mens, vol zwakheden, verkeerdheden en fouten. Het is alleen Zijn genade, maar dat is dan ook alles! Ik kan wel zeggen, dat van begin, midden en einde, het de genade is die alles dekt.

Allen, zonder onderscheid, zeg ik hierbij hartelijk dank voor de liefde die gij, ook in daden, hebt bewezen.

Daar de tijd kort is, kan ik niet een ieder in het bijzonder aanspreken, maar mag ik dan hiermede volstaan, om alle sprekers gelijk te beantwoorden, met u hartelijk dank te zeggen voor uw woorden en voor het hart dat gij hebt betoond. Ik ken u en uw gemeenten al jaren, en wij hebben jaren met elkander verkeerdt, daarbij heb ik veel hartelijkheid en liefde ervaren te Rotterdam, Scheveningen, H.I.Ambacht en Alblasserdam. Laat dat genoeg zijn. Gijlieden hebt mij verdragen als een gevallen mens en hebt de genade aangemerkt die God gaf; laten wij Hem daarvoor de eer geven. Wij hebben elkander mogen dienen. Ik heb u mogen dienen, maar gij hebt ook mij menigmaal mogen dienen.

Op ons allen rust een grote verantwoordelijkheid, zowel op de voorgangers als op de besturen, hier en elders. Dat in ons moge wonen om in alles het oog op God te slaan en het goede voor elkander te zoeken, in gebed en smeking, in deze beroerde wereld waar wij in zijn.

Wij gedenken ook nog Sterkenburg en Stam die onder ons voorgegaan hebben, maar in het bijzonder Bogaard, die jaren onder ons heeft gearbeid en dat de genade in zoverre die onder ons is gewerkt, in de vergaderingen, besturen en bij onze voorgangers in hoofdzaak vrucht is geweest op zijn arbeid. Wij gedenken hem, daar de gedachtenis der rechtvaardigen tot zegening is. Dat de God aller genade over Bogaards' arbeid en over wat hij nagelaten heeft, verder Zijn zegen geve.

Onder al het woeden van satan is de genade Gods in de gemeenten, die toch ontstaan zijn in en door het oordeel, hier en elders, niet tevergeefs geweest, zoals gij hier ziet. Ja, dat nog tot openbaring mag komen, dat Zijn hand over ons is. Sterkenburg heeft alléén gestaan als geleerd predikant; Stam is uitgestoten en wij weten bijna allen wel wat het deel van Bogaard is geweest. Onder oordeel en breuk is hij door Gods hand allééngezet, in nood, in strijd en in lijden, maar dat heeft God gekroond. Tot op heden zijn daar ondanks alle werken des duivels nog de vruchten van te zien. Dat, dat ons mede moge opwekken om in datzelfde voetspoor voort te gaan.

Dat wij daarbij bedenken, dat het oordeel zwaar op Nederland rust -- God heeft een twist met ons volk, een twist met Zijn kerk -- opdat wij onze ziel er als een buit uit zoeken weg te dragen, en elkander daartoe opwekken.

Laat ons nu afbreken. Het is hoog tijd dat wij heengaan. Dat God het gesprokene heilige, ook zegene, met allen die op Zijn zegen wachten. En dat allen, van waar gij ook zijt, een ieder voor zich in zijn gemeente, zijn plaats als christen weet in te nemen, opdat God Zijn zegen er aan geve. Want een ieder heeft hier zijn roeping, zowel de voorgangers, ambtsdragers als de bestuursleden en de leden een ieder voor zich, ook de catechisanten en de jeugd. Dat God be-wijze en bevestigte, dat Hij ons ziet en naspeurt en dat Hij zegene degenen wier hart oprecht is voor Hem, opdat de Naam Gods verheerlijkt en geprezen worde. Amen.

Zingen:

Psalm 133: 3

Waar liefde woont, gebiedt de HEER den zegen, ...

Zegen.